

LIETUVOS RADIJO IR TELEVIZIJOS KOMISIJA

Kodas 8874149 Vytienio 6, LT-03113, Vilnius Tel. (8~5) 233 06 60 Faks. (8~5) 264 71 25 El.p. lrtk@rtk.lt

---

2003 05 10

LIETUVOS RADIJO IR TELEVIZIJOS KOMISIJOS 2003-UJŲ METŲ ATASKAITA LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI

Lietuvos Respublikos Seimas, išklausęs 2002-ųjų metų Lietuvos radijo ir televizijos komisijos veiklos ataskaitą ir išnagrinėjęs Seimo Informacinės visuomenės plėtros komiteto išvadą dėl Lietuvos radijo ir televizijos komisijos veiklos, pernai nutarė siūlyti Lietuvos radijo ir televizijos komisijai toliau stiprinti administracinius gebėjimus, daugiau dėmesio skirti skaitmeninės televizijos įdiegimo ir plėtros galimybių Lietuvos telekomunikacijų rinkoje tyrimui. Buvo taip pat rekomenduota aktyviai dalyvauti rengiant Visuomenės informavimo įstatymo pataisas bei Elektroninių ryšių įstatymą. Komisija buvo įpareigota priimti įstatymų lydimuosius teisės aktus dėl įstatymuose numatytos reklamos transliavimo tvarkos bei įstatymuose nustatytų reikalavimų programų turiniui įgyvendinimo.

LRTK administracinių gebėjimų stiprinimas

LRTK administracinių gebėjimų stiprinimas tapo prioritetiniu 2003 metų Komisijos veiklos uždaviniu. Po kelerių metų diskusijų pernai spalio mėn. 14 d. Administracinių teisės pažeidimų kodekse buvo įtvirtinta LRTK galimybė taikyti finansines sankcijas (administracines baudas) transliuotojams už Visuomenės informavimo įstatyme numatytus pažeidimus. Taip buvo įvykdytas Lietuvos įsipareigojimas Europos Komisijai, kurio įgyvendinimo buvo laukiama nuo 2000 metų.

Įsigaliojus Administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimams bei papildymams, nustatantiems transliuotojų atsakomybę už LR visuomenės informavimo įstatymo, Transliavimo ir retransliavimo licencijose ir leidimuose nustatytų reikalavimų pažeidimus bei Lietuvos radijo ir televizijos komisijos sprendimų nevykdymą, Lietuvos radijo ir televizijos komisija savo sprendimais patvirtino tipinius procesinius dokumentus Administracinių teisės pažeidimų bylose: administracinio teisės pažeidimo protokolo, nutarimo administracinio teisės pažeidimo byloje formas bei administracinio teisės pažeidimo protokolo formos ir nutarimo administracinio teisės pažeidimo byloje formos užpildymo taisykles.

Kitas etapinis žingsnis buvo Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siūsti strateginio plano patvirtinimas kartu su Ryšių reguliavimo tarnyba 2003 m. spalio 19 d. Tai ilgai rengtas dokumentas, kuris prisideda prie audiovizualinės rinkos skaidrumo didinimo ir ilgalaikės perspektyvos numatymo.

2003 m. balandžio 9 d. Lietuvos radijo ir televizijos komisija patvirtino Programų stebėsenos (monitoringo) taisykles, kurios dešimtyje puslapių detalizuoja visų Lietuvos įstatymų, reglamentuojančių reklamos transliavimo bei nepilnamečių apsaugos nuostatas, bei išaiškina tvarką, kaip šių nuostatų laikymąsi stebi Komisija, kokiomis priemonėmis ir kokiais būdais tos priemonės įgyvendinamos. Įsitikinome, kad šios taisyklės padeda transliuotojams geriau orientuotis, kadangi buvome pastebėję, kad Europos Konvencijos dėl televizijos be sienų ir analogiškos Europos Sąjungos direktyvos nuostatos yra gana sudėtingos ir dažnai reikalauja papildomų komentarų. Komisijos patvirtintose stebėsenos taisyklėse yra nustatyta, kas pripažįstama reklama, kaip apskaičiuojamas jos kiekis, kaip turi būti transliuojami rėmimo pranešimai ir panašiai.

2003 m. balandžio mėn. buvo patvirtinta kabelinės televizijos ir mikrobangės daugiakanalės televizijos transliavimo kodavimo tvarka.

2003 m. vasario 25 d. buvo patvirtinta detali tvarka, išaiškinanti, kokius dokumentus reikia pateikti Komisijai, kreipiantis dėl transliuotojų ir operatorių akcijų (dalių, pajų) perleidimo tvarkos.

Buvo toliau buvo analizuojami kabelinių televizijų ir MDTV operatorių abonentinio mokesčio nustatymo skaidrumo kriterijai. Operatoriai raginami be išlygų vykdyti licencinius įsipareigojimus, reikalaujama, kad visiems tos pačios kategorijos abonentams būtų nustatytas vienodas abonentinis mokestis.

2002 m. pabaigoje atliktas Komisijos veiklą reglamentuojančių dokumentų teisinis auditas. Atsižvelgiant į pasikeitusias Civilinio kodekso nuostatas, Komisija parengė ir patvirtino naują LRTK nuostatų redakciją, LRTK darbo reglamentą, o 2003 m. sausio mėn. patvirtino naujus Komisijos administracijos veiklos nuostatus.

Tarptautinė LRTK veikla

2003 m. LRTK atstovai dalyvavo visuose trijuose Europos Tarybos konvencijos dėl televizijos be sienų Nuolatinio komiteto posėdžiuose Strasbūre, kuriuose, kaip vienas iš pagrindinių, buvo analizuojamas technologinių ir rinkos pakitimų audiovizualiniame sektoriuje poveikis ET konvencijai “Televizija be sienų”, jos apimties praplėtimo galimybės; nepilnamečių apsaugos ir žmogaus orumo klausimai; reklamos ir rėmimo reguliavimas, visuomenei reikšmingų įvykių sąrašų sudarymo problema. LRTK pasisakė už Konvencijos praplėtimą, taip pat pateikė pasiūlymą, kad galėtų atsirasti politinės reklamos apibrėžimas ir minimalios taisyklės jai reguliuoti Europos mastu; praplėstos taisyklės dėl savireklamos reguliavimo; nustatyti minimalūs apribojimai skaidomo ekrano reklamai. LRTK inicijavo darbo grupę visuomenei reikšmingų įvykių sąrašui parengti.

LRTK tęsia darbą Europos reguliuojančių institucijų platformos (EPRA) veikloje. 2003-aisiais įvyko 2 susitikimai, kurių metu nagrinėjami klausimai glaudžiai siejosi su Europos Tarybos ir Europos Komisijos sprendžiamomis problemomis. EPRA susitikimų metu yra galimybė susipažinti, kaip nepilnamečių apsaugos, reklamos laiko skaičiavimo ir daugelis kitų problemų yra sprendžiamos praktiškai kitose valstybėse.

LRTK atstovas dalyvauja Europos Komisijos Kontaktinio komiteto ir Audiovizualinės darbo grupės darbe, kur diskutuojama dėl Europos Komisijos direktyvos “Televizija be sienų” pataisų ir analizuojami klausymų rezultatai.

2003 m. gruodžio 5-6 d. kartu su Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba LRTK surengė tarptautinę konferenciją “Žiniasklaida ir asmenybės raida: nepilnamečių apsauga ir žmogaus orumas”.

2003 m. gruodžio mėn. Vilniuje įvyko Lietuvos radijo ir televizijos komisijos ir Nacionalinės Latvijos transliuotojų tarybos susitikimas (Nacionalinė Latvijos transliuotojų taryba – Latvijos nacionalinę radiją ir televiziją bei komercinius

transliuotojus reguliuojanti institucija), kuriame dalyvavo visi Latvijos Tarybos nariai. Susitikime buvo aptarti abiem šalims aktualūs televizijos ir radijo rinkos reguliavimo klausimai: skaitmeninio ir palydovinio TV įvedimo perspektyvos ir licencijavimas, abonentinio LRT mokesčio įvedimas, kalbos kvotų, autorinių teisių problemos, pasidalinta patirtimi apie transliuojamų programų monitoringą, reklamos laiko reguliavimą ir kt.

Bendradarbiaujant su Lietuvos kultūros ataše Liana Ruokyte ir Švedijos institutu 2003 m. rugsėjo mėn. LRTK delegacija buvo išvykusi į darbo vizitą Švedijoje, kur sėmėsi patirties vietinių ir regioninių TV transliuotojų, kabelinės TV licencijavimo, etninių mažumų, valdžios institucijų įtakos transliuotojų veiklai klausimais.

Rinkos analizė

Suprasdama analitinės informacijos kaupimo ir vertinimo svarbą, 2003 metais Komisija tęsė veiklą, plėsdama audiovizualinės rinkos analizę. Todėl šiame galime pateikti daugiau skaičių ir faktų, atspindinčių Lietuvos audiovizualinę rinką, jos segmentus, rinkos dalyvių pajamas. Kadangi įstatymas įpareigoja Komisiją kas dvejus metus išleisti analitinį leidinį apie Lietuvos audiovizualinę rinką, tai ir buvo padaryta 2003 metais. Buvo parengtas ir išleistas dviejų dalių informacinis analitinis leidinys **“Radijas ir televizija Lietuvoje 2002”**. Leidinyje pateikta informacija apie radijo ir televizijos transliuotojus, kabelinės televizijos ir MDTV operatorius, teisės aktus, reglamentuojančius radijo ir televizijos veiklą Lietuvoje ir kt. Leidinys sudarytas iš dviejų knygų. Pirmoji knyga – straipsnių rinkinys apie audiovizualinę politiką, antroji – statistiniai duomenys ir tyrimų rezultatai, parengti bendradarbiaujant su bendrove TNS Gallup. Leidinys buvo išsiųstas visoms su audiovizualine rinka susijusioms Lietuvos bei kai kurioms užsienio institucijoms. Analitinis dviejų dalių leidinys pernai susilaukė nemažo dėmesio. Tačiau Komisija, stebėdama, kaip dinamiškai vystosi rinka, jausdama užsienio reguliuojančių institucijų, tarptautinių organizacijų susidomėjimą Lietuvos audiovizualinio sektoriaus plėtra, kartu su bendrove TNS Gallup kompanija pradėjo rengti statistinį leidinį anglų kalba **“Radio and Television in Lithuania”** - apie Lietuvos audiovizualinį sektorių, kuriame be kitų duomenų yra skelbiami ir transliuotojų bei operatorių savininkai arba dalininkai. Šis leidinys atspausdintas jau įsigaliojus Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimams ir duomenys pateikiami pagal š.m. gegužės 1 d. esamą padėtį. Visi, kas domisi radijo, televizijos bei kabelinės televizijos veikla, čia ras naujausius ir tiksliausius duomenis apie reklamos rinką: jos kitimą, pajamas, stambiausius reklamuotojus; taip pat populiariausias laidas, duomenis apie TV ir radijo auditoriją. Tai transliuotojams, audiovizualinę rinką reguliuojančioms institucijoms ir visai Lietuvos bei užsienio visuomenei įdomi bei aktuali informacija. Tokį leidinį Komisija planuoja leisti kasmet.

2003 m. taip pat parengtas ir išleistas leidinys **“Žiniasklaidos etika”**, kuriame pateikti rekomendacinio pobūdžio tekstai bei reklamos kodeksas, Komisijos parengtos Televizijos programų rengimo ir transliavimo nuostatos, o taip pat Europos Tarybos rekomendacija dėl žiniasklaidos elgesio rinkimų metu. Leidinys įteiktas su žiniasklaida bei jos reguliavimu susijusioms institucijoms: Lietuvos radijo ir televizijos asociacijai, Regioninių televizijų asociacijai, Žurnalistų etikos inspektoriatui, VU Žurnalistikos institutui, Žurnalistų ir leidėjų etikos komisijai, radijo ir televizijos transliuotojams.

FAKTAI IR SKAIČIAI APIE LIETUVOS AUDIOVIZUALINĘ RINKĄ

	2002	2003
Gyventojų skaičius	3 475 000	3 445 700
Namų ūkių, turinčių televizorius, skaičius	1 306 060	1 331 046
Gyventojų, galinčių priimti televizijos programas, procentas	98	98
Kabelinės televizijos abonentų skaičius	260 000	262 000
MDTV abonentų skaičius	35 000	36 000
Palydovinių antenų skaičius	70 000	75 000

LRTK REGULIAVIMO SRITIS: FAKTAI IR SKAIČIAI

	2001	2002	2003
Radio transliuotojų skaičius	31	38	41
Televizijos transliuotojų skaičius	27	26	27
Kabelinės televizijos operatorių skaičius	56	55	55
MDTV operatorių skaičius	3	3	4
Primta sprendimų	156	154	123
Paskelbta konkursų	36	34	19
Suteikta licencijų	25	40	21
Panaikinta licencijų	10	17	21
Pratęsta licencijų	9	11	15
Taikyta nuobaudų*	7	6	6
Suteikta licencijų naujiems transliuotojams	16	11	6

* Nuobaudos už Visuomenės informavimo įstatymo pažeidimus

Apie radijo ir TV programų stebėseną (monitoringą)

Europos audiovizualinį sektorių reguliuojančių institucijų veiklos pranešimuose pabrėžiama, kad radijo ir televizijos programų stebėseną (monitoringą) yra vienas iš pagrindinių ir tradicinių šių institucijų veiklos uždavinių. Ypač svarbu, kad būtų vykdomos galiojančių teisės aktų nuostatos dėl reklamos kiekio bei atskyrimo nuo transliuojamų laidų, paslėptos reklamos uždraudimo, naujų reklamos formų įteisavimo arba reglamentavimo. Taigi šalies audiovizualinio sektoriaus reguliuotojas, atliekantis radijo ir TV programų stebėseną (monitoringą), turi prižiūrėti transliuotojų prisūmtų įsipareigojimų vykdymą, kontroliuoti ir padėti jiems ir visai visuomenei pasiekti, kad Lietuvoje transliuojamos programos atitiktų nacionalinius ir Europos teisės aktus. Lietuvos radijo ir televizijos komisija daugiausia dėmesio skyrė licencinių sąlygų laikymosi priežiūrai, kad konkurencinėje kovoje būtų užtikrintos sąžiningos, objektyvios ir visiems

aiškios taisyklės. Todėl iškilo būtinybė paspartinti programų stebėjimo mechanizmų rengimą.

Priėmus Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymą ir Komisijai parengus Stebėsenos (monitoringo) taisykles, prasidėjo konkretus ir kur kas dalykiškesnis Komisijos ir Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos bendradarbiavimas, kurio rezultatai, nustatant transliuotojų pažeidimus ir taikant jiems sankcijas, pradėjo ryškėti praėjusiais metais.

2003 metais Komisijos monitoringo ir tyrimų skyriuje jau dirbo penki specialistai, kurie parengė ir pateikė Komisijos svarstymui 52 transliuotojų ir operatorių patikrinimo aktus. Buvo išsamiai patikrintos 5 radijo programos bei 12 televizijos programų. Jos buvo stebimos, siekiant patikrinti, kaip laikomasi reikalavimų reklamai (LNK – 6 kartus, TV3 – 8 kartus, TV4 – 7 kartus, LTV – 6 kartus, Pirmas Baltijos Kanalas – 2 kartus.) Prieš licencijos sąlygų pratęsimo svarstymą patikrintos 9 programos (radijo programos – Spiritus Movens (2 k.), KF 105.4, Parabolė FM, Spindulys 104.5, televizijos programos - Vakarų Lietuvos TV, Versmės TV, Aidai, ARTV, Jonavos TV.). Taip pat stebėtos laidos, keliančios didelį visuomenės susidomėjimą, laidos, kuriose gali būti paslėptos reklamos. Remiantis atliktu monitoringu, buvo kreipiamasi į kitas institucijas: į Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybą – 8 kartus, keturi raštai buvo adresuoti Lietuvos nacionalinei televizijai, 2 - Nacionalinei vartotojų teisių apsaugos tarybai, 1 - Lošimų priežiūros tarybai, jau šiemet dėl reklamos transliavimo laidose apie sveikatą Komisija kreipėsi į Valstybinę vaistų kontrolės tarnybą. Dėl įvairių monitoringo metu nustatytų pažeidimų Komisija raštais 23 kartus kreipėsi į transliuotojus.

Ryšiai su kitomis institucijomis

Komisija palaiko glaudžius ryšius su Seimo komitetais, Kultūros ministerijos, Europos komiteto specialistais, Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba, Žurnalistų ir leidėjų etikos komisija, Ryšių reguliavimo tarnyba, Lietuvos misija prie Europos Komisijos. Su kai kuriomis organizacijomis pasirašomos bendradarbiavimo sutartys dėl operatyvaus pasikeitimo informacija. Ypač pagerėjo bendradarbiavimas su Lietuvos autorių teisių gynimo asociacijos agentūra (LATGA-A) bei Lietuvos gretutinių teisių asociacijos agentūra (AGATA), LRT taryba, o taip pat su Vartotojų teisių apsaugos taryba bei Komunikacijų agentūrų asociacija (KOMAA), nustatant paslėptos reklamos atvejus.

Kadangi pagal Visuomenės informavimo įstatymą LRTK turi prižiūrėti Europos kūrinių ir nepriklausomų autorių sukurtų kūrinių transliuojamose programose kvotų dinamiką visose nacionalinio masto televizijose, buvo domimasi, kaip šie procesai tiriami kaimyninėse valstybėse, konkrečiai – Lenkijoje bei Latvijoje.

Kitas svarbus Komisijos pradėtas darbas buvo padėti Vyriausybės įgaliotai institucijai sukurti mechanizmą, nustatantį reikalavimus, kurių turi būti laikomasi transliuojant programas ar laidas apie Lietuvos Respublikos visuomenei ypač reikšmingus įvykius. Todėl buvo analizuojami kai kurių Europos Sąjungos valstybių oficialiai paskelbti ypač svarbių įvykių sąrašai ir mechanizmai, kaip užtikrinama kitų valstybių transliuotojų teisė transliuoti tuos įvykius, kurių išskirtinę transliavimo teisę yra įsigiję konkretūs transliuotojai.

Komercinio transliavimo rinka

Pokyčiai komercinio transliavimo rinkoje, jos kitimo tendencijos taip pat sukelia didelį spaudos, reklamos ir naujienų agentūrų susidomėjimą. Transliuotojų komercinių

pajamų augimo dinamiką LRTK pradėjo apibendrinti ir viešai pateikti nuo 2002 balandžio. Transliuotojų komercinių pajamų duomenys yra naudingi ir tam, kad, analizuojant įvairių rinkos sektorių (radijo, televizijos, KTV, MDTV) pajamų dinamiką, LRTK galėtų optimaliau vertinti, kiek ir kokių transliuotojų gali išgyventi rinkoje. Šiuos duomenis, remdamasi transliuotojų įmokomis Komisijos veiklai finansuoti, Lietuvoje gali suskaičiuoti ir pateikti tik LRTK. Ji taip pat suskaičiuoja, kokią reklamos rinkos dalį užima, pvz., grupė radijo stočių, priklausančių vienam savininkui, dvi televizijos programos ir vieną radijo programą transliuojanti savininkų grupė ir panašiai. LRTK yra įstatymu įpareigota sekti koncentracijos procesus audiovizualiniame sektoriuje. Jeigu reikėtų, Komisija galėtų bendradarbiauti su Konkurencijos tarnyba, tiriant, ar konkretus transliuotojas ar jų grupė, priklausanti vienam savininkui, neužima dominuojančios padėties atitinkamoje rinkoje. Tačiau reikalingi ir įstatyminiai koncentracijos principų žiniasklaidoje nustatymai. Šiuo metu Seime sudaryta darbo grupė naujajai Visuomenės informavimo įstatymo redakcija parengti, matyt, išigilins į šiuos klausimus ir pasinaudos Europos valstybių patirtimi šioje srityje. Tai buvo detalai aptarta ką tik pasibaigusioje tarptautinėje konferencijoje apie žiniasklaidos koncentracijos reguliavimą. Viena iš šios konferencijos iniciatorių ir rengėjų buvo Lietuvos radijo ir televizijos komisija.

Komercinių transliuotojų pajamos 2001 – 2003 metais (litais)*

	2001	2002	2003
Kabelinės televizijos	46 646 250	48 011 625	50 074 287
Radijo stotys	15 256 250	17 666 750	19 223 244
Televizijos	77 566 000	91 868 625	108 096 980
MDTV	8 694 375	9 088 250	8 556 674
Iš viso:	148 162 875	166 635 250	185 951 185

* Komercinių transliuotojų pajamos apskaičiuojamos remiantis jų įmokomis Lietuvos radijo ir televizijos veiklai finansuoti.

Visų transliuotojų pajamos 2003 metais (litais)*

Kabelinės televizijos	50 074 287
Radijo stotys	20 823 244
Televizijos	119 896 240
MDTV	8 556 674
Iš viso:	199 350 445

* Visų transliuotojų pajamos apskaičiuotos sumuojant komercinių transliuotojų pajamas su *Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos* bei Latvijos Respublikos jurisdikcijoje esančio transliuotojo *Pervyj Baltijskij Kanal* reklamos pajamomis.

TNS GALLUP DUOMENYS

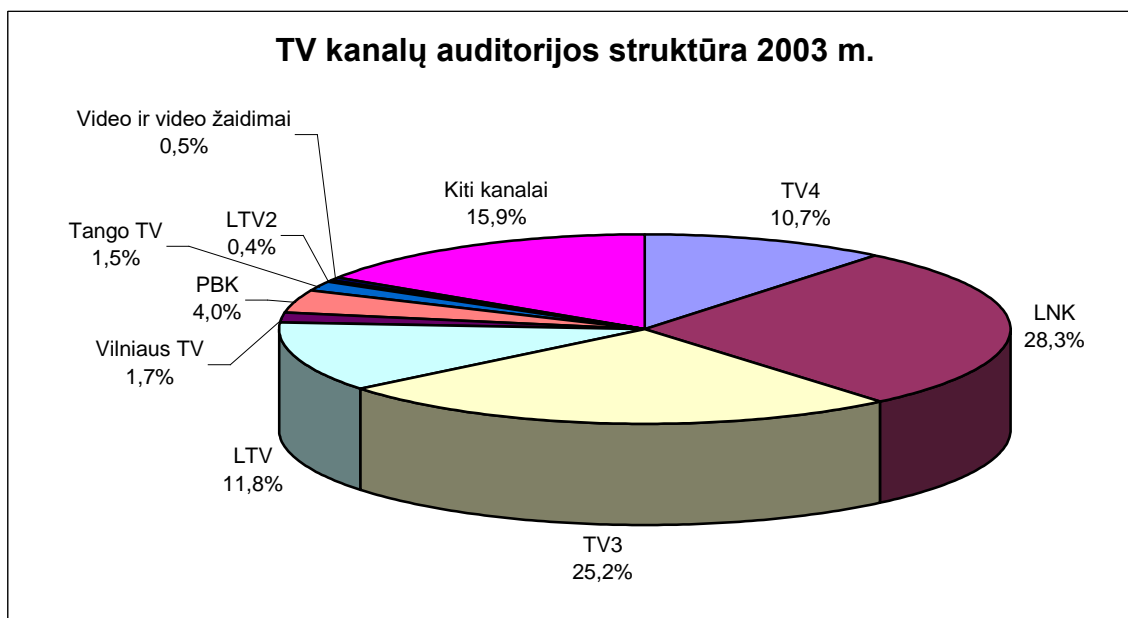
Visos šalies reklamos rinkos tyrimą atlikusi UAB “TNS Gallup”, bendradarbiaudama su Lietuvos radijo ir televizijos komisija, žiniasklaidos planavimo agentūromis, šalies komercinėmis televizijomis bei Lietuvos nacionaliniu radiju ir televizija, paskelbė tokias realias žiniasklaidos kanalų pajamas. Jos skaičiuojamos, atmetus

vidutinės apimties nuolaidas ir agentūrų nuolaidas. Realios žiniasklaidos pajamos/NET apima visą žiniasklaidos rinką:

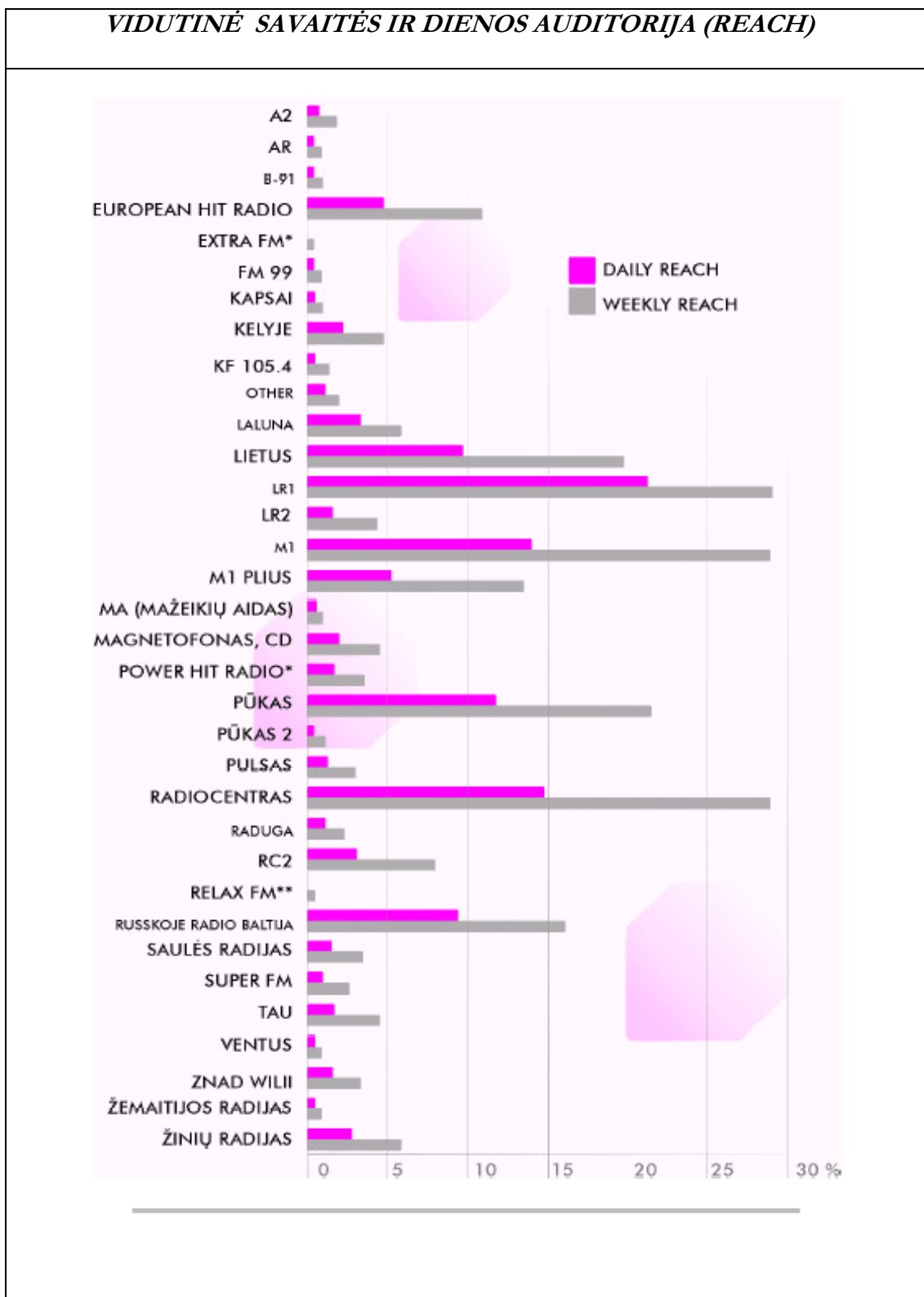
KANALAS	2002	2003	Pokytis
	Mln. litų	Mln. litų	2003/2002
TV	96	109	13,54%
LAIKRAŠČIAI	74	80	8,11%
ŽURNALAI	28	33	17,86%
RADIJAS	18	19	5,56%
LAUKO REKLAMA*	16	17	6,25%
IŠ VISO (TV, RADIJAS, SPAUDA, LAUKO REKLAMA)	232	258	11,20%
INTERNETAS	1,5	3,7	146,67%
KINAS	0,2	0,1	-50,00%
IŠ VISO:	233,7	261,8	12,00%

* Įskaitant lauko video reklamą.

Televizijos kanalų auditorijos struktūra 2003 metais

2003 m. radijo programų auditorija

Duomenys: TNS Gallup

Radijo auditorijos tyrimas, 2003 metai

Apklausti 12.354 12-74 metų amžiaus respondentai

Geriausios TV kultūros laidos konkursas

Lietuvos radijo ir televizijos komisija, skatindama kultūros vertybių puoselėjimą, populiarinimą bei kultūros laidų kūrimą, 2003 m. organizavo Geriausios 2002 metų televizijos kultūros laidos konkursą. Buvo parengti ir priimti šio konkurso nuostatai ir iš LRTK narių bei ekspertų sudaryta vertinimo komisija, kuri vertino pateiktas laidas ir išaiškino nugalėtojus.

Konkurse dalyvavo nacionalinės, regioninės, vietinės televizijos, kabelinių tinklų operatoriai, laidų kūrėjai, nepriklausomi prodiuseriai. Nugalėtojai buvo apdovanoti prizais (premijomis), kurias įsteigė Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas.

Šių metų Geriausios 2003 m. TV kultūros laidos konkursas jau įgavo žymiai platesnį mastą, jame dalyvavo ir visos Lietuvos nacionalinės televizijos kultūros laidos, todėl Komisija planuoja šį konkursą rengti ir kitais metais.

Uždaviniai audiovizualinės rinkos reglamentavime

Audiovizualinės rinkos reglamentavime darbų ir neišspręstų klausimų lieka dar labai daug.

Lietuvos radijo ir televizijos komisija dar 2002 m. rugsėjo mėn. savo viešai paskelbtame pareiškime “Dėl rinkimų agitacijai skirtų laidų ir programų” atkreipė transliuotojų ir politikų dėmesį, kad tada, dar neprasidėjus oficialiai rinkimų agitacijai, buvo pagausėję laidų, programų, šou renginių, kuriuose dalyvavo norintys rinkimuose varžytis asmenys. Komisija manė, kad visuomenė privalėtų būti informuota apie tai, kokiomis sąlygomis laidose dalyvauja tokie asmenys dar neprasidėjus rinkiminei kampanijai, o taip pat tada, kai jie bus oficialiai pripažinti kandidatais rinkimuose. Esminis Komisijos pasiūlymas dar 2002 metais buvo tai, kad visos rinkimų agitacijai skirtos ir apmokėtos laidos bei programos turi būti pažymėtos specialiu ženklu ar simboliu. Tenka išreikšti pasitenkinimą, kad jau šiais metais po vaisingo bendradarbiavimo su Vyriausiąja rinkimų komisija, ši patvirtino Rinkimų agitacijos žymėjimo televizijos ir radijo programose tvarką, galiojančią Prezidento rinkimų agitacijos laikotarpiu. Tačiau įstatymuose dar turėtų atsirasti politinės reklamos sąvoka ir elementarūs politinės reklamos reglamentavimo atvejai.

Komisija yra ne kartą pabrėžusi, kad visuomeninis transliuotojas turėtų būti apgintas nuo reklamos įtakos ir komercializavimosi, supanašėjimo su komercinėmis televizijomis. Dar 2002 metais Lietuvos radijo ir televizijos komisija siūlė Seimui ir Vyriausybei nuspręsti, ar Lietuvoje bus dvi skirtingos – visuomeninio ir komercinio transliavimo sistemos, priimti atitinkamus sprendimus. Tačiau tikriausiai ir šiemet, kaip ir kiekvienais metais gruodžio mėnesį, bus priimtas mintinai žinomas sprendimas, kad naujos finansavimo tvarkos nacionaliniam transliuotojui įsigaliojimas būtų perkeltas dar vieneriems metams į ateitį. Tuo tarpu Lietuvai tapus ES nare, ypač aktualia tampa valstybės biudžeto lėšų, skiriamų visuomeniniam transliuotojui visuomeninei misijai vykdyti skaidri panaudojimo tvarka, kaip to reikalauja EK direktyva 80/723/EEB ir EK pranešimas apie valstybės paramos visuomeniniam transliuotojui taisyklės (2001/C 320/04). Kitaip sakant, šie dokumentai reikalauja, kad valstybės parama visuomeniniam transliuotojui būtų skirta tik jo misijai vykdyti ir nebūtų suplakama su komercinėmis pajamomis.

Neišspręstų klausimų dar lieka. Pavyzdžiui, ar nekyla klausimų dėl žiniasklaidos koncentracijos? Kiek reikia turėti televizijos kanalų, radijo programų arba abiejų žiniasklaidos priemonių, kad nekiltų pavojus, jog vienas savininkas ims formuoti mūsų

visuomenės mintis? Kokią rinkos dalį turi užimti vieno savininko ar kompanijos valdomos žiniasklaidos priemonės, kad būtų išsaugotas nuomonių pliuralizmas?

Klausimų gali būti užduota dar daugiau. Tačiau visus juos Lietuvos radijo ir televizijos komisija analizuoja, mėgina rasti atsakymus bei juos spręsti atvirai bei sąžiningai. Komisija stengiasi inicijuoti diskusijas ir sprendimus, dažnai ragindama kitas institucijas atlikti joms priklausančią darbą, nes suprantame, kad tik visų kartu aptarti sprendimai gali duoti ilgalaikį rezultatą.

Pirmininkas

Jonas Liniauskas